

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 47 Volume: 9 Issue: 47

Aralık 2016 December 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İKAMETGÂH DURUMU VE ŞEHİR İLİŞKİLERİ: ÇANKIRI ÖRNEĞİ RELATION BETWEEN RESIDENCE STATUS OF UNIVERSITY STUDENTS AND THE CITY: ÇANKIRI EXAMPLE

Bariş TAŞ*
Okan TÜRKAN**

Öz

Ülkemizde üniversitelerin, şehirlerin nüfus, ekonomi, sosyal ve kültürel yapılarında meydana getirdiği değişimleri inceleyen çalışmaların sayısının fazla olduğu söylenemez. Bu çalışmada Çankırı ili Merkez İlçede yer alan Çankırı Karatekin Üniversitesi öğrencilerinin 2015-2016 eğitim-öğretim dönemindeki araştırma konusu hedefleriyle ilgili olarak elde edilen verileri kullanılmıştır. Bu veriler derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak ve gözlemler sonucunda sunulmuştur. Çalışmanın amacı Üniversite öğrencileri ikametgâh durumu ve şehir ilişkileri olup, öğrencilerin mekânsal dağılımları üzerinden barınma durumlarındaki farklılıklar ortaya konulmuştur. Ayrıca öğrencilerin Çankırı şehrine dair düşüncelerindeki zamansal değişim, onların bakış açısına göre de ayrıca değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin barınma ve ikametgâh ile ilgili problemler yaşadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Öğrenci, Şehir, İkametgâh, Çankırı.

Abstract

In our country, universities, the city's population, economy, be said to be more than the number of studies examining the changes taking place in social and cultural structures. In this study, Çankırı Central is located in the district of Çankırı Karatekin University education students 2015-2016 academic year with regard to the data obtained was used in the research objectives. These data were presented as a result of using in-depth interviews and observations. The purpose of this article, student residence status of the city is the relationship, students have demonstrated differences in the spatial distribution of the housing situation over. In addition, temporal changes in the students' ideas about the city of Çankırı, according to their perspective is also evaluated. As a result of university students it was found to experience problems related to housing and residence.

Keywords: University, student, city, residence, Çankırı.

1. Giriş

Üniversiteler, eğitim-öğretim işlevlerinin yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan da birçok işlev ve etkiye sahip olan yükseköğretim kurumlarıdır. Bu etki özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde dolayısıyla kentlerde daha yoğundur (Ökmen,2001). Glasson (2003: 27), üniversitelerin mekân ve toplum üzerinde üç potansiyel etkiye sahip olduğunu belirterek bu etkilerden birincisinin doğrudan ve dolaylı ekonomik etkiler olduğunu ve bu etkinin doğrudan ve dolaylı istihdamı, üniversitenin mal ve hizmet alımlarını, öğrenci, personel ve ziyaretçilerin harcamalarını içerdiğini belirtmektedir. Ökmen (2001)'e göre de; üniversiteler kentlerin imarı, yerleşim yapısının değişmesi, konut ve arsa fiyatları üzerinde etkili olmaktadır. Üniversitelerin kurulması ile birlikte kampüs alanlarının çevresi cazibe merkezi haline gelmekte ve kentin gelişim yönü değişmektedir.

Kentlerin kısa zamanda artan nüfusları, yoğun bir konut talebi yaratmakta ve bu durum kentlerin alansal büyümesini de hızlandırmaktadır. Böylece, üniversite kurulan özellikle küçük ve orta büyüklükteki kentler hızlı bir büyüme sürecine girebilmektedir. Bugüne kadar pek çok il ve hatta ilçede üniversite kurulması taleplerinin altında da işte bu gerçek yatmaktadır (Işık,2008).

1990'lı yıllar Türkiye'de üniversitelerin, kentlerin sosyo-ekonomik yapısına katkılarının incelenmeye başladığı dönem olmuştur (Öztürk, Torun ve Özkök, 2011: 147). Bu konudaki ilk çalışmalardan olan Aydemir'in çalışmasında KTÜ'nün Trabzon ve bölge ekonomisine doğrudan ve dolaylı ekonomik katkıları incelenmiştir (Aydemir,1994). Diğer bir çalışma da ise Özyaba Uludağ üniversitesinin Bursa kenti üzerindeki sosyal ve ekonomik etkilerini ele almıştır (Özyaba,1999). 2000 yılı sonrası ise, çıkartılan kanunlar sonucunda ülkemizde üniversite sayısının artması ve üniversitesiz ilin kalmamasıyla bu alandaki çalışmaların hızlı bir artış gösterdiği söylenebilir. Üniversitelerin kentlerin sosyo-ekonomik yönlerine etkilerini içeren diğer bir araştırma ise Karataş'ın doktora tez çalışması olup bu çalışmada Karataş, Muğla Üniversitesi'nin gelişimi ve üniversitenin sosyo-ekonomik süreçte Muğla kentine etkileri değerlendirilmiştir (Karataş,2002).

Coğrafya bilimi içerisinde üniversite ve şehir arasındaki ilişkilerle ilgili kitap olarak yayınlanan ilk eser Sargın'a aittir. Bu çalışmasında Sargın, Isparta kentindeki Süleyman Demirel Üniversiteleri'nin

* Doç.Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, ÇANKIRI, albatas@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, ÇANKIRI, okanturkan@gmail.com

etkilerini ele almış ve ülkemizdeki üniversitelerin gelişme süreçlerine değinmiştir. Bununla birlikte Süleyman Demirel Üniversitesi'nin nüfus, kentsel fonksiyonlar ve ekonomik yapısı üzerine etkileri ortaya konmaya çalışılmıştır (Sargin,2006).

Işık "Türkiye'de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri" başlıklı çalışmasında 1992'de kurulan 15 üniversitenin verilerini kullanmış ve bu üniversitelerin kuruldukları kentin nüfus artışına ve göç özelliklerine olan etkilerini incelemiştir (Işık,2008). Işık'ın yapmış olduğu başka bir çalışmada ise Türkiye'deki üniversitelerin gelişim sürecine ve kentlere olan etkilerine genel olarak değinilmiş ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin Çanakkale kentine olan sosyoekonomik etkileri ile bu üniversitedeki öğrencilerin sosyoekonomik nitelikleri araştırılmıştır (Işık,2008).

Çalışkan, Uşak Üniversitesi Örneğinde üniversite öğrencilerinin harcamalarının kent ekonomisine katkısını değerlendirmiş (Çalışkan,2010); Akçakanat vd. (2010), çalışmalarında öğrenci harcamalarının pek çok sektöre etki ettiğine değinerek öğrenci harcamalarının, kent ekonomileri için talep kaynağı olduğu ve öğrenci harcamalarının yarıdan fazlasının barınma ve beslenme harcamalarından oluştuğu belirtilmiştir.

Ceyhan ve Güney,(2011), Bartın Üniversitesi'nin Bartın'a etkilerini incelemiş ve ekonomik katkının yanında, üniversitenin Bartın ilinin nüfus artışına olumlu etkilerinin olduğunu ve ortaya koymuştur. Büyükdoğan, Afşar ve Gedik'in "Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Şehire Ekonomik Katkıları: KTO Karatay Üniversitesi Örneği" adlı çalışması benzer nitelikteki çalışmalardandır (Büyükdoğan, Afşar, Gedik,2015).

Yukarıda verilen araştırmaların ağırlıklı olarak öğrenci harcamalarına odaklandığı, öğrencilerin aylık ortalama harcamalarının yıldan yıla ve üniversiteden üniversiteye belli değişiklikler içerdiği öğrencilerin harcama kalemlerine bakıldığında en fazla harcamanın barınma ve gıdaya yapıldığı saptanmıştır (Ceyhan ve Güney, 2011; Demireli ve Taşkın, 2013; Selçuk ve Başar, 2012; Sosyal ve ark.,2012; Tösten ve ark., 2013; Tugay ve Başgöl, 2005; Yayar ve Demir, 2013; Arslan,2014).

Bu araştırmada araştırma alanı olarak Orta Anadolu'nun kuzeyinde, Kızılırmak ile Batı Karadeniz ana havzaları arasında yer alan Çankırı'nın Merkez ilçesi seçilmiştir. Türkiye'nin nispeten küçük bir şehri olan Çankırı'da öğrencilerin barınma durumunu ortaya koyacak veriler oldukça önemlidir. Kente üniversitenin açılmasıyla, şehrin sosyal ve kültürel yapısında birçok değişiklik meydana gelmiştir. Çankırı'da da olduğu gibi üniversitenin yeni açıldığı herhangi bir kentte öğrenci sayısının giderek artması, kentte ister konut ister öğrenci yurtları şeklinde olsun barınma ile ilgili yapılaşmaya ivme kazandırırken, kentin alansal gelişmesi, kentteki ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi, ev fiyatları veya kira ücretleri gibi pek çok alanda önemli değişiklikler yaratmaktadır (Işık,2008).

2. Amaç ve Yöntem

Üniversitelerin, yukarıda örnek çalışmalarda belirttiğimiz gibi kuruldukları kente birçok açıdan etkileri bulunmakla birlikte, bu çalışmada konu sınırlı tutularak, Çankırı'daki üniversite öğrencilerinin mekânsal dağılımı ve üniversite öğrencilerinin ikametgâhı ve şehir ilişkileri ele alınmıştır. Dolayısıyla konu Çankırı şehrindeki üniversite öğrencilerinin ikametgâhı ve şehir ilişkileri bağlamında ele alınmıştır. Üniversite öğrencileri öğrenim görmek amacıyla gelmiş oldukları bu şehirde çeşitli barınma, sosyoekonomik ve kültürel etkinliklerde bulunmaktadır. Öğrenciler nerelerde ikamet ediyor?, Yeterli sayıda konut var mı?, Devlet yurtları ve özel yurtlar üniversite öğrencilerinin barınma ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılıyor? gibi sorular çalışmanın hedeflerini oluşturmaktadır.

Bu çalışmada yöntem olarak "derinlemesine görüşme" ve "anket" yöntemleri kullanılmıştır. Yöntem 500 öğrenciye uygulanmıştır. Çalışma evreni olarak Karatekin üniversitesi öğrencileri belirlenmiştir. Bu bağlamda ön lisans, lisans veya lisansüstü ayrımı yapılmamış, tüm öğrenciler hedef kitle olarak değerlendirilmiştir. Örneklem seçimi ise "olasılıksız kota yöntemi" ile belirlenmiştir. Söz konusu örneklem seçim yöntemine göre, öncelikle örneklem büyüklüğü tespit edilmiştir. Temsil gücünün yüksek olması amacıyla Karatekin Üniversitesi'ne kayıtlı öğrenci sayısının (10.757) %5 kadarı, yani 500 öğrenci örneklem olarak alınmıştır. Kota yöntemine göre öğrenci sayıları fakülte/yüksekokullar ölçeğinde yeniden gruplandırılmış, fakülte/yüksekokulların öğrenci sayılarıyla orantılı olarak örneklem kitle dağıtılmıştır. Buna göre Meslek Yüksekokulundan 220, Edebiyat Fakültesinden 110, İktisadi İdari Bilimler Fakültesinden 105, Mühendislik Fakültesinden 20, Sağlık Yüksekokulundan 20, Güzel Sanatlar Fakültesinden 10, Fen Fakültesinden 10 ve Orman Fakültesinden 5 öğrenci ile görüşme yapılmış, anket uygulanmıştır. Görüşme ve anketlerde sorulan sorulara yaklaşık %80 oranında cevap verilmiştir. Görüşme ve anket sonuçları, frekans dağılımına tabi tutulmuş, ikamet alanları gruplandırılmıştır. Böylece seçilen metodolojiye uygun olarak, Çankırı şehri ile üniversite öğrencileri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Ancak altı çizilmesi gereken diğer bir husus ise, çalışmada nitel yöntemler kullanıldığı için olgu hakkında kesin hüküm bildiren genellemeler yapmaktan ziyade olguya dair çeşitliliği göstermek çalışmanın metodolojisine uygun bir yaklaşımdır.

Öğrencilerin mekânsal dağılımını resmeden birinci bölümde üniversite kaynakları ve daha önceki yapılan çalışmalardan elde edilen veriler ve araştırmacı tarafından yapılan gözlemler vasıtasıyla ele alınmıştır. İkinci bölümde ise, derinlemesine görüşmelerle öğrencilerin dünyasına girilmiştir. Sonuç bölümünde ise tüm bu kullanılan yöntemlerin harmanlanmasından ortaya çıkan yorumlar genel olarak ifade edilmiştir.

3. Çankırı'daki Üniversite Öğrencilerinin Mekânsal Dağılımı

Çankırı kültür, turizm, madencilik ve buna bağlı sanayi bakımından yüksek bir potansiyele sahip olmasına rağmen gelişmemiş, küçük sayılabilecek bir şehirdir. Çankırı'nın gerek yerel ahalisi, gerekse de üniversite öğrencileri için en büyük sorunlarından birinin, iş olanakları dışında Çankırı valiliği ve Çankırı Belediyesi kaynaklarının da belirttiği gibi barınma sorunu olduğu söylenebilir. Şehirde konut sayısı yetersiz, kira ücretleri ve daire fiyatları son derece yüksektir. Bundan dolayı da öğrenciler kalacak yer ve barınma problemleri yaşamaktadır. Sosyal aktivite yönünden de eksik bir şehir olduğu öğrenciler tarafından değerlendirilmektedir.

Çankırı şehrinde en önemli sosyal sorun istihdam olup, işsizlik ve şehir yaşam olanaklarının yetersizliği şehirdeki göçü tetikleyen en önemli öğeler arasındadır. Ancak son yıllarda kalkınmakta öncelikli iller arasına giren Çankırı, üniversitenin kurulması ve bölgeye yapılan yatırımlarla birlikte Türkiye'de gelişme ivmesi gösteren iller arasındadır. Üniversitenin şehre kurulmasıyla birlikte yapılaşmada önemli bir artış başlamıştır. Bu bağlamda son yıllarda şehre yapılan yatırımlar hız kazanmıştır.

Türkiye nüfusunun neredeyse 2,5 kat arttığı son 50 yılda, toplam nüfusu son 10 yılda Türkiye ile paralel değişen Çankırı Merkez ilçenin 2015 itibarıyla toplam nüfusu 88.538 ve bu nüfusun %87,4'ü kent nüfusedir (Tablo 1). Dolayısıyla Çankırı ve bölge düzeyinde yaklaşık %60 olan kent nüfusu ile kıyaslandığında Merkez İlçede kentleşme oranı daha yüksektir. İlçede nüfus yıllar itibarıyla dalgalı bir seyir izlemekle birlikte son 10 yılda yavaş bir şekilde artma eğilimindedir. Bu artışın en önemli sebebi de kente üniversitenin kurulmasıdır. Üniversitenin kurulması (2008 yılı hariç) ile merkez ilçe nüfusu günümüze doğru sürekli bir artış göstermektedir.

Üniversiteye yeni bölümlerin eklenmesiyle nüfus miktarı giderek daha da artacağı düşünülmektedir. Nüfus artışının olumlu etkileri olduğu gibi bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başında yukarıda da belirttiğimiz gibi barınma ihtiyacı gelmektedir. Nüfus artışıyla birlikte konut sayısının ve yurtların yetersiz oluşu konutların kira ücretlerini de yükseltmektedir. Bundan dolayı da üniversite öğrencileri ikamet problemleri yaşamaktadır.

Tablo 1: Çankırı şehrinin yıllar içerisindeki nüfus miktarı (Kaynak: TÜİK)

YILLAR	NÜFUS
2007 (ADNKS)	80.748
2008 (ADNKS)	79.511
2009 (ADNKS)	80.431
2010 (ADNKS)	80.590
2011 (ADNKS)	82.921
2012 (ADNKS)	84.225
2013 (ADNKS)	85.073
2014 (ADNKS)	86.381
2015 (ADNKS)	88.538

Çankırı Merkez ilçede yer alan Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin ilçede 13 fakültesi bulunmaktadır. Bu fakültelerde 2015-2016 eğitim döneminde 6047 erkek, 4712 kız öğrenci olmak üzere toplam 10.759 öğrenci kayıtlıdır. Ancak bu öğrencilerin 3793'ü erkek, 3944'ü kız olmak üzere toplamda 7738 öğrenci aktif olarak öğrenimine devam etmektedir (Tablo 2).

Üniversitede aktif olarak öğrenim gören devlet yurtlarında kalan öğrencilerin sayısı; 2600'ü kız, 870 erkek olmak üzere toplamda 3470'dir. Özel yurtlarda ve apartlarda ikamet edenler ise toplamda 515 kişidir. Geri kalan 3753 öğrenci ise merkez ilçedeki mahallelerdeki konutlarda ve ilçe dışında ikamet etmektedir.

Çankırı şehri 14 mahalleden oluşmaktadır. Merkez ilçede ikamet eden üniversite öğrencilerinin, hangi mahallelerde kaldıkları veya en çok hangi mahalleyi tercih ettikleri de mekânsal dağılım açısından son derece önem taşımaktadır. Bu durum özellikle kentteki konut kiralarının mahalleler düzeyinde farklılaşmasında önemli bir faktördür. Yapılan araştırmalarda Çankırı kent merkezinde özellikle 5 mahallenin üniversite öğrencileri açısından daha fazla tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bu mahalleler başta Fatih Mahallesi olmak üzere Buğday Pazarı, Abdülhalik Renda, Yeni mahalle ve Cumhuriyet mahalleleridir.

Fatih mahallesi yapılan araştırmalara göre tüm öğrencilerin % 30'una yakın bir kısmının tercih ettiği bir mahalle olmakla beraber, bu rakamın bu kadar yükselmesinde öncelikle 2150 ğrencisi ile devlet yurdunun (KYK) bu mahallede yer alması yatmaktadır. Ayrıca bu mahallede 135 ğrenci ile iki özel yurt da bulunmaktadır.

Üniversitede aktif olarak öğrenim gören 7738 öğrencinin %51'i yurtlarda kalmakta %49'u ise evlerde kalmaktadır. Evde kalan öğrencileri yapılan gözlemler ve anketlere dayanarak yaklaşık olarak mahallere göre oransal vermek gerekirse; Fatih Mahallesi %30, Buğday Pazarı Mahallesi % 20, Cumhuriyet Mahallesi % 20, Yeni Mahalle %12, Aksu Mahallesi % 7, Abdülhalik Renda Mahallesi % 6 ve diğer mahalleler % 5 'dir.

Öğrenci ikametghının mahallelere göre bu şekilde farklı dağılış göstermesinde başta yurtlar olmak üzere kira ücretlerindeki farklılık ve ulaşım yani niversiteye yakınlık söz konusudur. Devlet yurtlarına yerleşemeyen öğrenciler kira ücretlerinin daha uygun olduğu Aksu ve Yeni Mahalle gibi mahallelerde yoğunluk göstermektedir. Ailesinin ekonomik durumu daha iyi olan öğrenciler ise kiraların biraz daha yüksek olduğu, Cumhuriyet ve Buğday Pazarı Mahalleleri'ndeki konutlarda birkaç arkadaş bir araya gelerek birlikte konut kiralayıp ikamet etmektedirler.

ankırı şehrinde, kirada kalan öğrencilerle yapılan görüşmelerde genel olarak aynı sorunlar dile getirilmektedir. Bu sorunlar konutlardaki kira ücretlerinin fazla olduğu ve ev sahiplerinin, kirada kalacak öğrencilerin sayısı arttıka, kira ücretlerini de arttırdığını söylemektedirler. Ev sahiplerinin bu şekilde davranmalarının nedeni ise şehirde yetersiz konut bulunmasındandır. Öğrenciler devlet yurtlarının ve özel yurtların kapasitesinin yetersiz oluşu nedeniyle başka kalacak yer bulamama endişesinden dolayı, zorunlu olarak evlerde ikamet etmek durumundadırlar. Bu durum birkaç öğrencinin bir araya gelerek, kiranın paylaşıldığı ve böylece kira ücretlerinin daha ekonomik hale getirildiği bir barınma biğimini ortaya cıkarmıştır.

Tablo 2: ankırı Karatekin niversitesi'nde Merkez ilçede kayıtlı ğrenci sayıları-2015 (Kaynak K ĞDB)

Kod	Fakülte	Erkek	Kız	Toplam	Aktif Erkek	Aktif Kız	Aktif Toplam
1	MESLEK YÜKSEKOKULU	2671	812	3483	1277	454	1731
2	ORMAN FAKÜLTESİ	90	39	129	74	34	108
3	SAğLIK YÜKSEKOKULU	116	275	391	104	253	357
4	GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ	95	128	223	85	119	204
5	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ	478	706	1184	400	646	1047
6	EDEBİYAT FAKÜLTESİ	392	807	1199	355	742	1097
7	FEN FAKÜLTESİ	94	85	179	79	72	151
8	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ	128	249	377	120	236	356
51	MESLEK YÜKSEKOKULU (İ..)	1016	276	1292	457	154	611
55	İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ(İ..)	524	577	1101	450	532	982
56	EDEBİYAT FAKÜLTESİ(İ..)	407	735	1142	359	685	1044
57	FEN FAKÜLTESİ(İ..)	10	9	19	9	4	13
59	MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ(İ..)	26	14	40	24	13	37
		6047	4712	10759	3793	3944	7738

Üniversite ğrencilerinin devlet yurtları, özel yurtlar ve ğrenci evlerini seçmelerinde farklı nedenler bulunmaktadır. Öğrencilerin devlet yurtlarını seçmelerinde başta ekonomik nedenler ve devlet yurdunun kampüs içerisinde yer alması, güvenlik önlemlerinin daha iyi olması ve bazılarının ulaşım yolu üzerinde bulunması gibi nedenler belirleyici olmuştur. Devlet yurtlarında yer bulamayan öğrenciler, ev kiralarının yüksek oluşu nedeniyle özel yurtları tercih etmektedir. Evlerde kalan niversite öğrencileri ise yurt ortamının disiplinli ve kuralcı yapısından kurtulmak, rahat, zgr yaşama istekleri nedeniyle barınmak için evleri tercih etmektedir. Üniversitedeki ilk yılını devlet yurtlarında geçiren birçok ğrenci bu durumdan rahatsız olduğu için daha sonraki ğretim yıllarında evlerde barınmayı kendilerine daha uygun görmüşlerdir.

4. Bulgular

Üniversite ğrencilerinin ankırı şehri ve şehri oluşturan mekânsal unsurlara dair duygu ve düşünceleri oldukça çeşitlilik göstermektedir. Bu çalışmada, niversite ğrencilerinin mekân ile olan

ilişkilerini anlamak için birçok soru sorulmuş olsa da “Çankırı şehrinin sizin için anlamı nedir?” sorusu bütün soruları içine alan bir şemsiye gibidir. Bu bağlamda, bu ve benzer sorulara verilen cevapların kişiden kişiye, aynı kişide zamanla ve o anki bağlama göre değiştiğinin altı çizilmelidir. Görüşme ve anketlere verilen cevaplardan bazılarını belirtmek faydalı olacaktır.

Öncelikle ifade etmek gerekirse öğrencilerin çoğu için Çankırı şehri ilk olarak üniversite ile beraber görülen bir şehirdir. Mehmet’in dediği gibi; “Ben daha önce Çankırı hakkında bir şey bilmiyordum. Üniversite ile beraber Çankırı dünyama girdi.” (Mehmet)

Öğrencilerin çoğu Çankırı’ya dışarıdan geldiği gibi Çankırı da doğup büyüyenler de vardı. Bu yüzden memleketini tercih etmekteydiler. “Ben aileme yakın olduğu için Çankırı’da okumayı tercih ettim” (Leyla) “Burada okumak zorundaydım çünkü ailemin ekonomik durumu kısıtlı olduğundan onlara destek olmam gerekiyordu.” (Ahmet)

Farklı iklimlere sahip bölgelerden gelen öğrencilerin Çankırı için yorumları da çeşitlilik göstermektedir. Rıza’nın söylediği gibi: “Ben daha önce Doğu Karadeniz bölgesi dışına hiç çıkmamıştım. Kayıt yaptırmak için babam ile birlikte Çankırı’ya geldiğimde burası nasıl bir yer dedim kendi kendime, ağaç yoktu burada, her yer çıplak tepelerle doluydu. Ben denize ve yeşillığe alışkındım, burada yaşayamam gibi gelmişti.” “Ordu şehrinde bu zamana kadar yaşamımı sürdürmüş biri olarak Çankırı şehrine ilk geldiğimde çok kötü duygulara kapılmıştım. Burası bana çok boğucu gelmişti. Burada dört sene okunur mu? demiştim. Okulumu bile dondurmayı düşünmüştüm. Böyle bir iklime ve coğrafyaya hiç alışkın değildim.” (Hüseyin)

Bu şehre benzer coğrafyalardan, benzer iklimlerden gelen öğrencilerde vardır. Onlar için Çankırı adeta memleketleri gibiydi. “Benim memleketim Çorum, Çankırı ile sınır komşusu aynı zamanda. Birbirine yakın coğrafyalar. Benim burayı tercih etmem de memleketime yakınlık söz konusuydu. Buraya alışmak benim için hiç de zor olmadı. Çabuk uyum sağlayabildim. Aynı zamanda okuduğum bölümün başkanının da hemşerim olduğunu öğrendiğimde sevinmişim.” (Yasin) “Buraya Yozgat’tan ilk geldiğimde memleketimden, ailemden ayrıldığı için üzüliyordum. Fakat buraya alışmak benim için kolay oldu. Sonuçta iklimiyle, bitki örtüsüyle benzer özellikler göstermekte.” (Esra)

Çankırı istihdam alanlarının yetersiz oluşu nedeniyle sürekli göç vermektedir. Daha güneyde yer alan başkent Ankara’da, asıl memleketleri Çankırı olan birçok aile ikamet etmektedir. Bu ailelerin çocuklarından Çankırı’da okuyanlar da vardır. Onlar burada okumayı kendileri için bir şans olarak görmekte. “Ben Çankırı’yı bilinçli olarak tercih etmişim. Hem memleketimdi hem de ailem Ankara’da oturduğu için yakınlık söz konusuydu. Ankara’da, büyük şehirde büyümüştüm ama burası bana memleketim olduğundan olsa gerek hep sıcak gelmiştir.” (Fatma)

Görüldüğü gibi Türkiye’nin çok farklı yerlerinden gelen ve farklı kültürel özelliklere sahip olan üniversiteli öğrenciler şehre ilk geldikleri zaman karamsar bir duyguya kapılanları olduğu gibi şehre çabuk uyum sağlayanlarda olmuştur. Burada uyum sağlama süreci daha çok onların geçmiş yaşantıları ve geldikleri yer ile paralellik göstermektedir. Örnek verilecek olunursa Çankırı şehri ile arasında büyük farklılıklar olan İstanbul gibi metropol bir kentten gelen İhsan şunları söylemektedir: “Ben buraya ilk geldiğimde çok kötü olmuştum. Bu şehirde nasıl okuyacaktım, köy gibi bir yerdin burası, üniversitenin kampüsü bile daha bitmemişti, Ankara yolu üzerinde, çevresinde, ileride bulunan köy hariç başka bir yerleşim bulunmayan dağın eteğinde kurulmuş olan Balıca yerleşkesindeki fakültede okuyordum. O zamanlarda oradaki devlet yurdunda kalıyordum binalar çatlak ve eskiydi. Alışmak benim için hiçte kolay olmadı.”

Büyük şehirden gelip de, Çankırı gibi küçük bir Anadolu şehrine farklı bir perspektif açıdan bakanlarda bulunmaktadır. Yine İstanbul şehrinde ikamet eden Serdar bu şehre şu açıdan bakmaktadır: “Bu şehirde yaşam son derece kolay, trafik, şehir gürültüsü, insan yoğunluğu az ve huzurlu bir yapıya sahip. Bankalarda, resmi dairelerde işlerinizi kolaylıkla halledebilirsiniz.”

Üniversite öğrencilerine içinde yaşadığınız mekânın, Çankırı şehrinin eksik gördüğünüz yanlarının neler olduğunu sorduğumuzda birçok faktörün olduğu ortaya çıkmıştır. “Ben gezip dolaşmayı, sosyal aktiviteleri seven biriyim ama burası bu iki yönden hiç nasiplenmemiş. Küçük bir şehir, boş zamanlarımızda vakit geçirebileceğimiz sosyal aktiviteler yok denecek kadar az bu şehirde.” (Uğur)

Buna istinaden, şehir küçük ve sessiz olduğundan, zaman geçirecek aktivitelerin olmadığını, okumak için ideal bir şehir olduğunu söyleyenlerde vardır. Kimi öğrencilere göre çok sıkıcı ve kimine göre sakin, rahat, kimilerine göre ise eğlenceli bir şehir olduğunu söyleyenlerde vardır.

Üniversite öğrencilerine, Çankırı şehrine ilk geldiğiniz günden bugüne nelerin değiştiğini sorduğumuzda ise çok ilginç düşünceler paylaşıldı. Şehrin gelişim boyutunu izlemek açısından bu düşünceler önem arz etmektedir. Konuyla ilgili Cihan şöyle demektedir: “Bu şehre 2012 yılında ilk geldiğimde şehir birçok açıdan yoksundu. Günümüzde daha iyi konuma gelmiştir. Şehirde ulaşım açısından

yollar gelişti. Konut ve yurt sayısında artışlar yaşandı." Konuya Emre şunları eklemektedir: "Sosyal aktiviteler çoğaldı, kafeler arttı, cadde ve sokaklar daha elverişli hale geldi, yeni parklar oluşturuldu."

Gerçekten de son dört yıllık süreçte şehirde fonksiyonel gelişmeler yaşanmıştır. Bunlara ek olarak Japonların öncülüğünde lastik fabrikası kuruldu ve niversite yeni kampüsüne kavuşmuştur. Bu gelişmelerin en temel göstergesi hiç kuşkusuz niversite ile birlikte şehre gelen öğrencilerdir. Öğrencilerin şehirde ikamet etmeleri yeni istihdam alanları doğurmuş var olanları da geliştirmiştir. Özellikle inşaat sektöründe önemli bir artış yaşanmıştır. Bu artış da ilk zamanlardaki ikamet sorunlarını biraz olsun azaltmıştır.

Üniversite ğrencileri ile yapılan görüşmelerde Çankırı şehri tüm olumsuzluklarına rağmen geçen süreçte onları kendilerine bazı yönlerden bağlamıştır. Öğrenciler ikamet ettikleri bu şehre zamanla uyum sağlamışlardır. İlk geldikleri günden bugüne mekâna dair duygularında önemli değişimler meydana gelmiştir. "Bu şehre ilk geldiğimde burada okuyamam diyordum ama zamanla insan çevreye alıřtıķça ve yeni arkadaşlar edindikçe, samimi ilişkiler kurulması ile şehir artık yaşanabilir hale geldi."(Turgut) "Ben niversiteye büyük hayallerle gelmiştim. Buraya ilk geldiğimde nasıl bir yer burası demiştim, ama Çankırı bana çok şey kazandırdı, iyi arkadaşlıklar edindim. Hocalarımı da çok samimi buldum. Anladım ki mekâna dair duygular zamanla farklı boyutlar kazanabiliyormuş."(Ali)

Üniversite ğrencilerinin Çankırı'daki meknlara dair duyguları çeşitlilik göstermektedir. Öğrenciler kendi yaşam biçimlerine uygun meknları tercih etmektedir. Bu ğrencilerin meknlara ait algıları da değişmektedir. Çankırı şehrine baktığımızda kafeler öğrencilerin en fazla vakit geçirdiği alanlardır. "Boş zamanlarımda eğelenmeyi sevdiğim için daha çok kafeleri tercih ediyorum. Çankırı'ya ilk geldiğimde vakit geçirebileceğim pek az kafe vardı. Geldiğim günden bugüne kafe sayısı giderek arttı."(Eray) "Ben daha çok Çankırı'da, çoğu öğrencinin uğrak yeri olan, buranın tek alış veriş merkezi Yunus AVM'yi, boş zamanlarımda sıklıkla ziyaret ederim. Daha çok burayı tercih etmemin sebebi isteklerime aynı anda cevap vermesidir."(Cihan) "Çankırı'da en huzur bulduğum yerler şehrin kalesi ve buradaki medreselerdir. Kaleye çıktığımda kendimi biraz olsun memleketim Rize'de hissediyorum. Yeşillikler, kuş sesleri çok iyi geliyor bana. Medreseler benim için, hem o tasavvufi ortamın havası hem de tarihi dokusu itibariyle hep anlamlı gelmiştir."(Berkay)

Üniversite ğrencilerinin barınma durumlarındaki ihtiyaçları da kendi isteklerine göre farklılık göstermektedir. Bazı ğrenciler ekonomik nedenlerden dolayı kira ücretlerinin düşük olduğu Aksu mahallesindeki evleri seçerken, durumu daha iyi olanlar ise yerleşmenin daha düzenli olduğu Buğday Pazarı mahallesi ve Cumhuriyet mahallesindeki konutları tercih etmişlerdir. Güvenli bir meknda kalmak isteyenlerde devlet yurtlarını ve özel yurtları tercih etmektedir. Öğrencilere neden evde kalmayı veya yurttaki kalmayı tercih ediyorsunuz? diye sorduğumuzda farklı tercihlerin olduğu belirlendi. İlk olarak Serkan şunları belirtti: "Ben Aksu Mahallesinde bir evde kalmaktayım. Evde dört arkadaş birlikte kalmaktayız. Yurt ortamının disiplinli ve kuralcı yapısı bana uygun bir şey değil. Kendi evimde daha rahat ve zgr bir şekilde yaşayabiliyorum." "Evde kalıyorum daha önce yurda da kaldım ama ev gibisi yok. Tek kişilik odam var, ses yok gürültü yok. Her şey kendi isteğine göre, giriş-çıkış saati gibi bir uygulaması bulunmuyor. Yurt ortamında 1000 kişinin gürültüsünü, patirtısını çekeceğime evdeki bu rahat ortamı tercih ediyorum." (Uğur)

Devlet yurtlarını konutlardaki kira ücretlerine göre daha uygun bulan Ayşe ve Emrah: "Yurttaki kalıyorum. Nedeni ise evlerdeki kira ücretlerinin ğrenci için çok pahalı olması ve okuduğum fakülteye yakın olduğu için yurdu tercih ediyorum." "Ben Buğday Pazarı Mahallesindeki devlet yurdunda kalmaktayım. Dört senedir yurt ortamındayım. Arkadaşlarımla birlikte eve ıkılmayı da düşündüm fakat Çankırı'da yetersiz konut nedeniyle biz öğrenciler için kira ücretleri çok pahalı gelmektedir. Aynı zamanda yurt ortamının daha güvenli olması da benim tercihlerim arasındadır. Yurttaki kalmamın bir diğer avantajı da ekonomik ve zamandan tasarruf etmektir. Evde kalmış olsaydım okuldan geldiğimde yemek hazırlamakla uğraşacaktım veya sabah derse gitmek için kahvaltı hazırlamakla vakit kaybedecektim. Ama yurttaki her şey hazır istediğin anda gidip yemeğini yiyorsun kahvaltını yapıyorsun. Bu gibi nedenlerden dolayı yurt ortamı daha iyi ve yurt sayısının arttırılması gerektiğini düşünüyorum."

Mekna daha duygusal açıdan bakan Fatma şunları söylemekte: "Evde kalmaktayım. Ev ortamında sağlam arkadaşlık ve sağlam dostluk var. Sizi merak eden, zor günlerinizde, hastalığınızda, yanınızda olan insanların olması benim için evde kalmanın en önemli avantajı."

Görüldüğü gibi öğrencilerin mekâna dair bakış açıları çeşitlilik göstermektedir. Yapılan gözlem ve araştırmalarda Çankırı Merkez ilçesinde konut ve yurt sayısı yetersizdir. Konutların kira ücretleri mahallelere göre değişmektedir. şehirde kira ücretleri (2016 yılı itibariyle) en uygun 450 tl ile başlayıp 650 tl ve üzerine kadar yükselmektedir. Yurtların ğrenci alım kapasitesi de sınırlı olduğundan niversiteli öğrenciler mecburen kendilerine uygun konutlarda, birkaç arkadaş bir araya gelerek kirada kalmaktadır.

5. Tartışma ve Sonuç

Üniversiteler kuruldukları şehre ekonomik, sosyal ve kültürel birçok açıdan etki etmektedir. Üniversitelerin kurulması şehirlerin nüfusunu arttırmakta ve alansal olarak gelişimine katkı sağlamaktadır. Nitekim üniversiteler, eğitim sağlayan yerler olarak önem taşıyalar da şehir yerleşmesine de direkt olarak etki etmektedir. Artan nüfusla birlikte yerleşmeler genişlemekte, yeni yerleşmeler ortaya çıkmaktadır. İstihdam alanlarının oluşmasıyla özellikle kentte hızlı bir konutlaşmaya gidilmektedir.

Bu gibi konularda yapılan çalışmalar sınırlı olmakla birlikte ülkemizde genel olarak üniversitelerin şehirlere ekonomik katkıları daha çok araştırılmıştır. Bu çalışmada üniversitelerin farklı bir boyutu araştırılmıştır. Üniversite öğrencilerinin mekâna dair algıları ve dağılımları değerlendirilmiş ve öğrencilerin ikametgâhı ile şehir ilişkileri arasında nasıl bir ilişki olduğu Çankırı örneği üzerinden resmedilmiştir. Çalışmanın giriş bölümünde konu ile benzerlik gösteren çalışmaların neler olduğu belirtilmiştir. Çalışmanın alanını belirtmek gerekirse Çankırı ili merkez ilçede yer alan Çankırı Karatekin Üniversitesi öğrencilerinin Çankırı şehrindeki barınma durumları incelenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda Çankırı Merkez ilçenin 2015 itibarıyla toplam nüfusu 88.538 ve bu nüfusun %87,4'ü kent nüfusedir. İlçede nüfus yıllar itibarıyla dalgalı bir seyir izlemekle birlikte son 10 yılda yavaş bir şekilde artma eğilimindedir. Bu artışın en önemli sebebi kente üniversitenin kurulmasıdır. Üniversitenin kurulması (2008 yılı hariç) ile merkez ilçe nüfusu günümüze doğru sürekli bir artış göstermektedir. Bu şehrsel nüfus üniversiteye yeni bölümlerin eklenmesiyle giderek daha da artacaktır.

Araştırma bulguları sonucunda Çankırı Merkez ilçede yer alan Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin ilçede 13 fakültesi bulunmaktadır. Bu fakültelerde 6047 erkek, 4712 kız öğrenci olmak üzere toplam 10.759 öğrenci kayıtlıdır. Ancak bu öğrencilerin 3793'ü erkek, 3944'ü kız olmak üzere toplamda 7738 öğrenci aktif olarak öğrenimine devam etmektedir.

Üniversitede aktif olarak öğrenim gören devlet yurtlarında kalan öğrencilerin sayısı, 2600'ü kız, 870 erkek olmak üzere toplamda 3470 üniversite öğrencisi ikamet etmektedir. Özel yurtlarda ve apartlarda ikamet edenler ise toplamda 515 kişidir. Geri kalan 3753 öğrenci ise merkez ilçedeki mahallelerdeki konutlarda ve ilçe dışında ikamet etmektedir. Üniversitede aktif olarak öğrenim gören bu 7738 öğrencinin %51'i yurtlarda kalmakta %49'u ise evlerde kalmaktadır.

Yapılan araştırmalarda Çankırı kent merkezinde özellikle 5 mahallenin üniversite öğrencileri açısından daha fazla tercih edildiği anlaşılmıştır. Bu mahalleler başta Fatih Mahallesi olmak üzere Buğday Pazarı, Abdülhalik Renda, Yeni mahalle ve Cumhuriyet mahalleleridir. Bu mahalleleri tercih sebepleri farklılık göstermektedir. Fatih mahallesinin en çok öğrencinin ikamet ettiği mahalle olduğu belirlenmiştir. Bunun nedeni ise devlet yurtlarının ve bazı özel yurtların burada yer almasıdır. Diğer mahalleler ise öğrencilerin ekonomik durumuna, kira ücretlerindeki farklılığa ve ulaşım gibi nedenlere bağlı olarak öğrenci ikametgâhı bakımından değişmektedir.

Üniversitelerin kurulması, her ne kadar önemli gelişimlere sahne olsa da bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar Çankırı Merkez ilçede ikamet eden üniversite öğrencileri ile yapılan görüşmelerle belirlenmiştir. Öğrencilerin ilk geldikleri zaman ile sonraki süreçte mekâna dair duyguları farklı boyut kazanmıştır. İlk geldikleri anda öğrenciler Çankırı hakkında olumsuz yorumlarda bulunurken daha sonra onların mekâna dair duyguları değişmiş, uyum sağlamışlardır. Yine öğrencilerin yurtları ve evleri tercih etmesinde farklı nedenler belirlenmiştir.

Bu görüşmelere dayanarak Çankırı şehrinde üniversite öğrencilerinin önemli ikamet problemleri çektiği saptanmıştır. Üniversite öğrencileri için en önemli sorun kalacak yer sorunudur. Çankırı şehrindeki yetersiz yurt ve konut sayısı ile kiraların yüksek olması bu sorunu doğurmuştur.

Son yıllarda yapılaşma azda olsa artış yönünde bir ivme kazanmıştır. Çankırı'da konut ve yurt sayısı yetersiz olduğundan ve öğrencilerin barınması ile ikamet problemlerinin ortadan kalkması için konut ve yurt sayısı arttırılmalıdır. Aksi takdirde üniversiteye yeni bölümlerin eklenmesine bağlı olarak, ilerleyen yıllarda öğrenci sayısının giderek artması, şehrsel nüfusun artışı ile daha büyük sorunlar doğuracaktır.

Çalışmanın giriş bölümünde üniversitelerin şehir gelişimine yönelik katkıları üzerine pek çok araştırmadan söz edilmişti. Söz konusu çalışmaların sonuçlarına benzer şekilde Çankırı şehrinin de gelişimine üniversitenin ve üniversite öğrencilerinin ciddi katkıları sağladığı görülür. Her şeyden önce şehirde yeni yurt binaları, apart konutlar ve öğrenci odaklı kiralık evlerin sayısında artış olduğu, bu artışın da devam edeceği belediye yetkilileri tarafından dile getirilmektedir. Bu durum şehirde sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda bir hareketliliği de beraberinde getirecektir.

KAYNAKÇA

AKÇAKANAT, Tahsin; ÇARIKÇI, İlker; DULUPÇU, Ali Murat (2010). "Üniversite Öğrencilerinin Buldukları İl Merkezine Ekonomik Katkıları ve Harcama Eğilimleri", Isparta 2003-2009 Yılları Örneği", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, ss.165-178.
ARSLAN, Hakan (2014). "Çankırı Karatekin Üniversitesinin Kente Ekonomik Katkısı Ve Öğrenci Harcamalarının Farklı Değişkenler Açısından Analizi" , *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:6, S.12, ss.114-127

- AYDEMİR, Saliha Erkonak (1994). "Karadeniz Teknik Üniversitesinin Kent ve Bölge Ekonomisine Doğrudan ve Dolaylı Ekonomik Etkileri", *Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, KTÜ-Trabzon, Bildiriler Kitabı*, ss.195-210.
- BÜYÜKDOĞAN, Bırol; AFŞAR, Bilge; GEDİK, Hasan (2015). "Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Şehre Ekonomik Katkıları: KTO Karatay Üniversitesi Örneği", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 3, Sayı: 15, ss. 161-174.
- CEYHAN, M. Said, GÜNEY, Gül (2011). "Bartın Üniversitesi'nin Bartın İli'nin Ekonomik Gelişimine 20 Yıllık Projeksiyonda Katkılarının Değerlendirilmesi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 2, ss: 183-207.
- ÇALIŞKAN, Şadan (2010). "Üniversite Öğrencilerinin Harcamalarının Kent Ekonomisine Katkısı (Uşak Üniversitesi Örneği)", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9 S.31, ss.169-179.
- DEMİRELİ, Cemalettin ve TAŞKIN, Ercan (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Buldukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, ss. 321-328.
- GLASSON, John (2003). "The Widening Local and Regional Development Impact of The Modern Universities- A Tale of Two Cities (and North-South Perspectives)", *Local Economy*, 18 (1), ss. 21-37.
- İŞİK, Şevket. (2008). "Türkiye'de Üniversitelerin Kentleşme Üzerine Etkileri", *Dokuz Eylül Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:10, Sayı:3, ss.159-181.
- İŞİK, Şevket. (2008). *Türkiye'de Üniversitelerin Kentlerin Gelişimi ve Ekonomik Yapısı Üzerine Etkileri: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ege Üniversitesi Yayınları, Ege Üniversitesi Basımevi, Edebiyat F. Yayın No:150, Bornova, İzmir.*
- KARATAŞ, Muhammet (2002). "Üniversitelerin Sosyo-ekonomik gelişmedeki rolü ve önemi (Muğla Üniversitesi örneği)". Basılmamış Doktora Tezi, Muğla Üniversitesi Sos. Bil. Enst. Muğla.
- ÖKMEN, Mustafa (2001). "Sivas'ta Kentsel Gelişme", *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), ss.239-264.
- ÖZYABA, Murat (1999). "Kentsel gelişmede üniversitenin rolü: Uludağ Üniversitesi ve Bursa", *UMED Uludağ Üniversitesi Mezunlar Derneği 3. Geleneksel Mezunlar Buluşması, Uludağ/BURSA, 4-5 Aralık 1999.*(<http://www.kentli.org/makale/bursa.htm>)
- ÖZTÜRK, Salih; TORUN, İshak ve ÖZKÖK, Yıldız (2011). "Anadolu'da Kurulan Üniversitelerin İllerin Sosyo-Ekonomik Yapılarına Katkıları", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16), ss.145-158.
- SARGIN, Sevil (2006). *Şehirleşme- Üniversitelerin Şehirleşmeye Etkileri*, Fakülte Kitabevi Yayınları, Isparta.
- SELÇUK, Gökalp ve BAŞAR, Selim (2012). "Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Kars İli Ekonomisine Katkısı", *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (KAU İİBF) Dergisi*, 3 (4), ss.89-106.
- SOYSAL, Abdullah; BAKAN, Sumru; ÖZÇALICI, Mehmet; KAYMAZ, Yunus ve SÖYLEMEZ, Cevat (2012). "Kilis 7 Aralık Üniversitesi Öğrencilerinin Kilis Ekonomisine Katkısı: 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılı Örneği", *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 24, ss.261-276.
- TÖSTEN, Rasim; ÇENBERLİTAŞ, İbrahim ve GÖKOĞLAN, Kadir (2013). "Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Harcama Analizi ve Diyarbakır Ekonomisine Katkısı", *Dicle Üniversitesi SBE Dergisi*, 5 (10), ss.90-114.
- TUGAY, Osman ve BAŞGÜL, Nermin (2005). "Üniversite Öğrencilerinin Yöre Ekonomisine Katkıları: Burdur'da Bir Araştırma", *I. Burdur Sempozyumu 16-19 Kasım, 2005*, ss.1020-1031.
- YAYAR, Rüştü ve DEMİR, Derya (2013). "Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi", *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5 (8), ss.106-122.